

BADAKHSHAN

Het andere Afghanistan

De verwoestende oorlogen van de voorbije dertig jaar hebben ervoor gezorgd dat de wereld een heel eenzijdig beeld heeft van Afghanistan. Blauwe boerka's, gebaarde Pashtun-mannen en verwoeste steden worden alleen aangevuld met stoere Navo-militairen. Pieter-Jan De Pue trok de bergen in en toont een veel diverser land, zonder in optimistische exotiek te vervallen.

kaartje

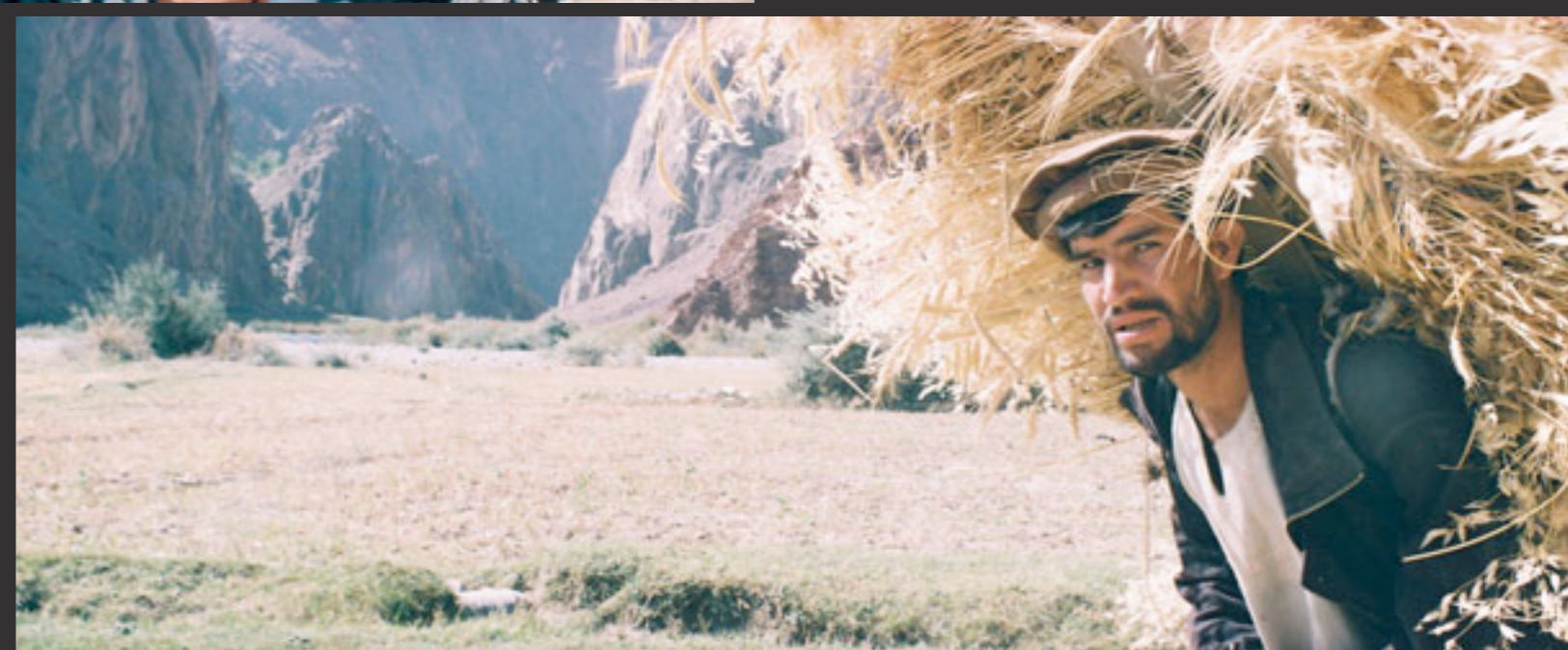
In het noordwesten van Afghanistan wurmt de Wakhan Corridor zich tussen Tadzjikistan, Pakistan en China. Het Pamirgebergte –een van de bergketens die de eretitel “dak van de wereld” draagt– haalt hier vlot hoogtes van boven de vijfduizend meter, maar het Afghaanse grondgebied is er op sommige plaatsen minder dan twintig kilometer breed. De schaarse bevolking bestaat grotendeels uit Wakhi's en Kirgiezen, die opvallend meer aandacht aan hun uiterlijk, kledij en kleurrijk voorkomen besteden dan bijvoorbeeld de Pastuns uit het oosten van het land. In deze regio gelden, net als in de meeste rurale gebieden van Afghanistan, lokale wetten en gebruiken waar de overheid geen vat op heeft. De ontoegankelijkheid van de Wakhan Corridor versterkt de positie van tribale leiders of plaatselijke krijsheren nog. De bergpassen, de enige toegang tot de Pamir, zijn een onderdeel van de oude zijderoute, die onder andere door Marco Polo gebruikt werd.

De jonge fotograaf Pieter-Jan De Pue trok samen met zijn tolk Gholam Hasan te voet en te paard door het Afghaanse Hindu Kush-gebergte via de Panjshir-vallei richting de Waghan Corridor en Pamir, op naar China. Toen ze de grens met China overstaken, werden ze gearresteerd. Pieter-Jan en Hasan werden, na een kort verblijf in een Chinees legerkamp, een maandlang opgesloten in de gevangenis van Taxorghan in het uiterste noordwesten van China. Hasan werd er aanzien als een Taliban en opiumsmokkelaar; Pieter-Jan als een spion voor het Amerikaanse leger van de ISAF-legermacht in Afghanistan. Na een maand gevangenis en talloze ondervragingen werden ze opnieuw vrijgelaten in de bergketens van Pamir, aan de grens met Afghanistan. De vrijheid bleek van korte duur: ze werden opgesloten door een Kirgizische gemeenschap die hen aanzag als leden van Al Qaeda.

Een opvallend verschil met de rest van Afghanistan is de relatief sterke positie die vrouwen in het noordwesten innemen. Toen we het dorp Moqor bezochten, was het dorpshoofd afwezig. Geen probleem, dan ontving zijn vrouw de net aangekomen gasten wel. In het binnenland van Afghanistan, waar vrouwen vrijwel onzichtbaar zijn, zou dit heel ongewoon of zelfs volkomen ondenkbaar zou zijn.

Niet alleen de Wakhan Corridor, ook de rest van de noordwestelijke provincie Badakhshan is bergachtig en afgelegen. Elektriciteit, telecommunicatie, moderne gezondheidszorg en onderwijs zijn er zo goed als afwezig. Dat belet de bevolking niet te leven van haar eigen landbouw. Graan, vruchten en vee zorgen voor een overlevingseconomie die voortdurend balanceert op de rand van het tekort. Die dreiging wordt zo veel mogelijk goedgemaakt door sterke sociale verbanden. De overschotten van de oogst worden verkocht aan reizigers die op weg zijn naar de Pansjir Vallei of aan de arbeiders die in de enkele mijnen werken.

De harde realiteit van een kwarteeuw oorlogvoeren is ook in de Afghaanse bergen doorgedrongen. Jongens doen hun legerdienst of gaan voor krijgsheren werken, die niet zelden betrokken zijn bij de opiumproductie of de papaverteelt. Wapens zijn als het ware een onderdeel van de kledij, zelfs vrouwen dragen vaak een kalasjnikov. Badakhshan was niet echt een actieve partij in de burgeroorlog van de jaren negentig, al sloten de inwoners zich voornamelijk aan bij de Noordelijke Alliantie. Die stond onder leiding van de etnisch-Tadzjiekse generaal Massoud en de etnisch-Oezbeekse generaal Dostum, en wist lang weerstand te bieden aan de Taliban. Massoud werd op 9 september 2001 vermoord door een zelfmoordterrorist met Belgisch paspoort. Sinds 2001 is de Noordelijke Alliantie aan de macht in Kabul, maar het leven in het hooggebergte lijkt daar weinig van de te merken.

■ **Afghanistan 2007: een reis in beelden.**
Tentoonstelling in deBuren, Leopoldstraat 6,
1000 Brussel. Van 19 februari tot 21 maart.
Van dinsdag tot vrijdag, tussen 11 en 18 uur.